

Zločin genocidia před mezinárodními trestními institucemi

Abstrakt

Zločin genocidia představuje jeden ze zásadních institutů mezinárodního práva trestního, který směřuje vůči porušování lidských práv v míře, která se dotýká celého mezinárodního společenství. Od ostatních zločinů podle mezinárodního práva se odlišuje svým důrazem na ochranu vybraných skupin osob, specifickým úmyslem pachatele směřujícím k jejich zničení, jakož i dalšími aspekty obsaženými v jeho definici. Zločin genocidia, jakožto odpověď na hrůzy holokaustu a předcházející dějinné události, byl poprvé definován v Úmluvě o zabránění a trestání zločinu genocidia v roce 1948 a právě tato definice byla následně přejata do statutů mezinárodních trestních institucí a je dnes uznávána za kogentní normu mezinárodního práva.

Tato práce se zabývá zločinem genocidia v podobě, do které dospěl právě díky výkladu mezinárodních *ad hoc* trestních tribunálů OSN a dalších mezinárodních soudních orgánů. Masa judikatury těchto institucí představuje středobod zpracovávané materie umožňující autorovi předložit v rámci daného rozsahu pokud možno celistvý pohled na předmětný institut. Dále autor využívá poznatků soudobé doktríny, které doplňují analýzu recentní rozhodovací praxe zmíněných institucí.

Vycházejíc ze stručné expozice vývoje institutu v počáteční části práce následuje představení genocidia jakožto svébytné součásti konceptu zločinů podle mezinárodního práva omezeného na individuální odpovědnost fyzických osob. Z hlediska konstrukce deliktu je jako primární zařazen zevrubný rozbor subjektivní stránky tohoto zločinu. Zvláštní pozornost je kromě jednotlivých aspektů *chapeau* skutkové podstaty věnována především pojetí chráněných skupin, jakožto předmětu zločinu genocidia. Součástí je i analýza jeho potenciálního rozšíření.

Druhá polovina práce se zabývá jednotlivými modalitami spáchání genocidia tvořícími objektivní stránku zkoumaného zločinu. Pro přiblížení dané problematiky je otázka jednání spadajících pod druhou část jeho definice ilustrována příkladem sexuálních a genderově motivovaných trestných činů. Nadto jsou v této souvislosti představeny i specifické formy spáchání zločinu genocidia včetně načrtnutí jejich dalšího osudu pod ICC.

V samotném závěru práce dochází k rekapitulaci provedeného zkoumání a hodnocení vyvozených závěrů v souvislosti s hypotézou práce. Se zřetelem ke zjištění prezentovaným v jednotlivých kapitolách se autor přiklání k názoru, že definice zločinu genocidia v podobě, v které ji rozvinula judikatura mezinárodních trestních institucí plně neodpovídá potřebám 21. století. K tomuto závěru jej vede souhrn problematických aspektů definice v čele s koncepcí

chráněných skupin, nevyjasněných otázek kontextuálního prvku, jakož i rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případě *al-Bašír* naznačující přístup, který autor na základě provedených zkoumání považuje za nekompatibilní s výzvami postupujícího 21. století.

Klíčová slova: zločin genocidia; zločiny podle mezinárodního práva; mezinárodní trestní instituce;